

Příloha A:

Tabulka 1: Významné zemské právní úpravy dalšího vzdělávání (vzdělávání dospělých) v Německu

Země	Zákon o dalším vzdělávání	Zákon o volnu na vzdělávání	Další významné zemské právní normy regulující oblast dalšího vzdělávání	Zakotvení práva na další vzdělávání	Zakotvení (finanční) podpory dalšího vzdělávání
Bádensko-Württembersko	<i>zákon o podpoře dalšího vzdělávání a knihovnictví¹ (1979)</i>	<i>zákon o volnu na vzdělávání v Bádensku-Württembersku²</i>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>zákon o vysokých školách³</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • ne 	<ul style="list-style-type: none"> • v zemské ústavě • v zákoně o dalším vzdělávání
Bavorsko	<i>bavorský zákon o podpoře vzdělávání dospělých⁴ (2018)</i>	<ul style="list-style-type: none"> • ne 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>zákon o vysokých školách⁵</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • ne 	<ul style="list-style-type: none"> • v zemské ústavě • v zákoně o vzdělávání dospělých
Berlín	<i>ne – částečné zakotvení oblasti v berlínském školském zákoně⁶ (2004)</i>	<i>berlínský zákon o vzdělávací dovolené⁷</i>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>zákon o vysokých školách⁸</i> • <i>berlínský školský zákon</i> • vyhlášky regulující možnosti druhé vzdělávací šance v rámci formálního školského systému⁹ 	<ul style="list-style-type: none"> • ne 	<ul style="list-style-type: none"> • ne
Braniborsko	<i>zákon k regulaci a podpoře dalšího vzdělávání v zemi Braniborsko¹⁰ (1993)</i>	<i>zemská ústava, vyhláška o uznávání akcí dalšího vzdělávání k uvolnění za účelem vzdělávání podle zákona</i>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>zákon o vysokých školách¹²</i> • vyhláška o zajištění a podpoře dalšího vzdělávání podle 	<ul style="list-style-type: none"> • v zákoně o dalším vzdělávání 	<ul style="list-style-type: none"> • v zemské ústavě • v zákoně o dalším vzdělávání a v příslušné vyhlášce

¹ *Gesetz zur Förderung der Weiterbildung und des Bibliothekswesens*

² *Bildungszeitgesetz Baden-Württemberg*

³ *Gesetz über die Hochschulen in Baden-Württemberg, Zweites Gesetz zur Änderung hochschulrechtlicher Vorschriften*

⁴ *Bayerisches Gesetz zur Förderung der Erwachsenenbildung*

⁵ *Bayerisches Hochschulgesetz*

⁶ *Berliner Schulgesetz*

⁷ *Berliner Bildungsurlaubsgesetz*

⁸ *Berliner Hochschulgesetz*

⁹ Jedná se např. o doplnění si závěrečné středoškolské zkoušky, která je předpokladem pro studium na vysoké škole (DIE, rok neuveden, nestránkováno).

¹⁰ *Gesetz zur Regelung und Förderung der Weiterbildung im Land Brandenburg*

¹² *Brandenburgisches Hochschulgesetz*

Země	Zákon o dalším vzdělávání	Zákon o volnu na vzdělávání	Další významné zemské právní normy regulující oblast dalšího vzdělávání	Zakotvení práva na další vzdělávání	Zakotvení (finanční) podpory dalšího vzdělávání
		<i>o dalším vzdělávání</i> ¹¹	zákona o dalším vzdělávání ¹³		
Brémy	<i>zákon o dalším vzdělávání v zemi Brémy</i> ¹⁴ (1996)	<i>brémský zákon o vzdělávací dovolené</i> ¹⁵	<ul style="list-style-type: none"> • <i>zákon o vysokých školách</i>¹⁶ • <i>vyhláška o uznávání vzdělávacích akcí podle zákona o vzdělávací dovolené</i>¹⁷ 	<ul style="list-style-type: none"> • v zemské ústavě 	<ul style="list-style-type: none"> • v zákoně o dalším vzdělávání
Dolní Sasko	<i>dolnosaský zákon o vzdělávání dospělých</i> ¹⁸ (1999)	<i>dolnosaský zákon o vzdělávací dovolené pro zaměstnance a zaměstnankyně</i> ¹⁹	<ul style="list-style-type: none"> • <i>zákon o vysokých školách</i>²⁰ • <i>vyhláška k uplatňování zákona o volnu na vzdělávání</i>²¹ • <i>vyhláška k uplatňování zákona o vzdělávání dospělých</i>²² • <i>vyhláška o výpočtu finanční pomoci podle zákona o vzdělávání dospělých</i>²³ 	<ul style="list-style-type: none"> • ne 	<ul style="list-style-type: none"> • v příslušných vyhláškách

¹¹ *Verordnung über die Anerkennung von Weiterbildungsveranstaltungen zur Bildungsfreistellung nach dem Brandenburgischen Weiterbildungsgesetz*

¹³ *Verordnung zur Grundversorgung und Förderung nach dem Brandenburgischen Weiterbildungsgesetz*

¹⁴ *Gesetz über die Weiterbildung im Lande Bremen*

¹⁵ *Bremisches Bildungsurlaubsgesetz*

¹⁶ *Bremisches Hochschulgesetz*

¹⁷ *Verordnung über die Anerkennung von Bildungsveranstaltungen nach dem Bremischen Bildungsurlaubsgesetz*

¹⁸ *Niedersächsisches Erwachsenenbildungsgesetz*

¹⁹ *Niedersächsisches Gesetz über den Bildungsurlaub für Arbeitnehmer und Arbeitnehmerinnen*

²⁰ *Niedersächsisches Hochschulgesetz*

²¹ *Verordnung zur Durchführung des Niedersächsischen Bildungsurlaubsgesetz*

²² *Verordnung zur Durchführung des Niedersächsischen Erwachsenenbildungsgesetzes*

²³ *Verordnung über Berechnungsgrundlagen für die Finanzhilfe nach dem Niedersächsischen Erwachsenenbildungsgesetz*

Země	Zákon o dalším vzdělávání	Zákon o volnu na vzdělávání	Další významné zemské právní normy regulující oblast dalšího vzdělávání	Zakotvení práva na další vzdělávání	Zakotvení (finanční) podpory dalšího vzdělávání
Durynsko	<i>durynský zákon o vzdělávání dospělých²⁴ (2010)</i>	<i>durynský zákon o volnu na vzdělávání²⁵</i>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>zákon o vysokých školách²⁶</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • právo na bezplatný přístup k veřejným vzdělávacím zařízením zakotven v zemské ústavě 	<ul style="list-style-type: none"> • v zemské ústavě
Hamburk	ne	<i>hamburský zákon o vzdělávací dovolené²⁷</i>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>zákon o vysokých školách²⁸</i> • <i>vyhláška o uznávání vzdělávacích akcí²⁹</i> • <i>směrnice o podpoře politického vzdělávání³⁰</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • ne 	<ul style="list-style-type: none"> • politické vzdělávání (prostřednictvím směrnice s omezenou platností)
Hesensko	<i>zákon o podpoře dalšího vzdělávání a život doprovázejícího učení v zemi Hesensko³¹ (2001)</i>	<i>hesenský zákon o nároku na vzdělávací dovolenou³²</i>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>zákon o vysokých školách³³</i> • <i>vyhláška o uznávání poskytovatelů organizací vzdělávacích akcí³⁴</i> • <i>vyhláška o přístupu odborně kvalifikovaných ke studiu na vysoké škole³⁵</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • ne 	<ul style="list-style-type: none"> • v zákoně o dalším vzdělávání

²⁴ *Thüringer Erwachsenenbildungsgesetz*

²⁵ *Thüringer Bildungsfreistellungsgesetz*

²⁶ *Thüringer Hochschulgesetz*

²⁷ *Hamburgisches Bildungsurlaubsgesetz*

²⁸ *Hamburgisches Hochschulgesetz*

²⁹ *Verordnung über die Anerkennung von Bildungsveranstaltungen vom 9. April 1974*

³⁰ *Förderrichtlinie für die politische Bildung vom 16. Juni 2011*

³¹ *Gesetz zur Förderung der Weiterbildung und des lebensbegleitenden Lernens im Lande Hessen*

³² *Hessisches Gesetz über den Anspruch auf Bildungsurlaub*

³³ *Hessisches Hochschulgesetz*

³⁴ *Verordnung über die Anerkennung von Trägern für die Durchführung von Bildungsveranstaltungen*

³⁵ *Verordnung über den Zugang beruflich Qualifizierter zu den Hochschulen im Lande Hessen*

Země	Zákon o dalším vzdělávání	Zákon o volnu na vzdělávání	Další významné zemské právní normy regulující oblast dalšího vzdělávání	Zakotvení práva na další vzdělávání	Zakotvení (finanční) podpory dalšího vzdělávání
Meklenbursko-Přední Pomořansko	<i>zákon o podpoře dalšího vzdělávání v Meklenbursku -Předním Pomořansku³⁶ (2011)</i>	<i>zákon o volnu na vzdělávání v Meklenbursku-Předním Pomořansku³⁷</i>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>zákon o vysokých školách³⁸</i> • <i>zákon k hospodářské podpoře malých a středních podniků³⁹</i> • <i>vyhláška o kompetencích, uznávání zařízení dalšího vzdělávání a podpoře databáze dalšího vzdělávání⁴⁰</i> • <i>vyhláška k uplatňování zákona o volnu na vzdělávání⁴¹</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • právo na bezplatný přístup k veřejným vzdělávacím zařízením zakotven v zemské ústavě 	<ul style="list-style-type: none"> • v zemské ústavě • v zákoně k hospodářské podpoře malých a středních podniků
Porýní-Falc	<i>zákon o dalším vzdělávání⁴² (1995)</i>	<i>zemský zákon o uvolnění zaměstnankyň a zaměstnanců za účelem dalšího vzdělávání⁴³</i>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>vyhláška k uplatňování zákona o volnu na vzdělávání⁴⁴</i> • <i>vyhláška k uplatňování zákona o dalším vzdělávání⁴⁵</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • ne 	<ul style="list-style-type: none"> • pro LVŠ, knihovny, kulturu a sport zakotveno v zemské ústavě, v zákoně o dalším vzdělávání a v příslušné vyhlášce
Sársko	<i>sárský zákon o podpoře dalšího</i>	<i>sárský zákon o volnu na vzdělávání⁴⁷</i>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>univerzitní zákon⁴⁸</i> • <i>vyhláška o uznávání zařízení</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • ne 	<ul style="list-style-type: none"> • pro LVŠ, knihovny, kulturu a sport zakotveno v zemské

³⁶ *Gesetz zur Förderung der Weiterbildung in Mecklenburg-Vorpommern*

³⁷ *Bildungsfreistellungsgesetz des Landes Mecklenburg-Vorpommern*

³⁸ *Gesetz über die Hochschulen des Landes Mecklenburg-Vorpommern*

³⁹ *Gesetz zur wirtschaftlichen Flankierung des Mittelstandes in Mecklenburg-Vorpommern*

⁴⁰ *Landesverordnung über die Zuständigkeiten, die Anerkennung als Einrichtung der Weiterbildung und die Förderung der Weiterbildungsdatenbank*

⁴¹ *Verordnung zur Durchführung des Bildungsfreistellungsgesetzes*

⁴² *Weiterbildungsgesetz*

⁴³ *Landesgesetz über die Freistellung von Arbeitnehmerinnen und Arbeitnehmern für Zwecke der Weiterbildung*

⁴⁴ *Landesverordnung zur Durchführung des Bildungsfreistellungsgesetzes*

⁴⁵ *Landesverordnung zur Durchführung des Weiterbildungsgesetzes*

⁴⁷ *Saarländisches Bildungsfreistellungsgesetz*

⁴⁸ *Gesetz Nr. 1556 über die Universität des Saarlandes (Universitätsgesetz)*

Země	Zákon o dalším vzdělávání	Zákon o volnu na vzdělávání	Další významné zemské právní normy regulující oblast dalšího vzdělávání	Zakotvení práva na další vzdělávání	Zakotvení (finanční) podpory dalšího vzdělávání
	vzdělávání ⁴⁶ (2010)		<p>všeobecného nebo profesního dalšího vzdělávání⁴⁹</p> <ul style="list-style-type: none"> vyhláška regulující finanční podporu státem uznaných zařízení a organizací všeobecného dalšího vzdělávání⁵⁰ vyhláška o kritériích hodnocení vzdělávací práce ve státem uznaných zařízeních všeobecného dalšího vzdělávání⁵¹ 		ústavě, v zákoně o dalším vzdělávání a v příslušné vyhlášce
Sasko	zákon o dalším vzdělávání ve svobodném státě Sasko ⁵² (1998)	<ul style="list-style-type: none"> ne 	<ul style="list-style-type: none"> zákon o vysokých školách⁵³ vyhláška o podpoře dalšího vzdělávání⁵⁴ 	<ul style="list-style-type: none"> ne 	<ul style="list-style-type: none"> v zemské ústavě a příslušné vyhlášce
Sasko-Anhaltsko	zákon o podpoře vzdělávání dospělých v zemi Sasko-	zákon o uvolnění z práce za účelem dalšího vzdělávání ⁵⁶	<ul style="list-style-type: none"> zákon o vysokých školách⁵⁷ vyhláška o vzdělávání dospělých⁵⁸ vyhláška k uplatňování 	<ul style="list-style-type: none"> ne 	<ul style="list-style-type: none"> v zemské ústavě v zákoně o dalším vzdělávání a příslušné vyhlášce

⁴⁶ Saarländisches Weiterbildungsförderungsgesetz

⁴⁹ Verordnung über die staatliche Anerkennung von Einrichtungen der allgemeinen oder beruflichen Weiterbildung

⁵⁰ Verordnung über den Stellenschlüssel für die anerkannten Einrichtungen und Landesorganisationen der allgemeinen Weiterbildung

⁵¹ Verordnung über die Bewertungskriterien der Bildungsarbeit in anerkannten Einrichtungen der allgemeinen Weiterbildung

⁵² Gesetz über die Weiterbildung im Freistaat Sachsen

⁵³ Gesetz über die Hochschulen im Freistaat Sachsen

⁵⁴ Verordnung des Sächsischen Staatsministeriums für Kultus zur Förderung der Weiterbildung

⁵⁶ Gesetz zur Freistellung von der Arbeit für Maßnahmen der Weiterbildung

⁵⁷ Hochschulgesetz des Landes Sachsen-Anhalt

⁵⁸ Erwachsenenbildungs-Verordnung

Země	Zákon o dalším vzdělávání	Zákon o volnu na vzdělávání	Další významné zemské právní normy regulující oblast dalšího vzdělávání	Zakotvení práva na další vzdělávání	Zakotvení (finanční) podpory dalšího vzdělávání
	Anhaltsko ⁵⁵ (1992)		zákonu o volnu na vzdělávání ⁵⁹		
Severní Porýní-Vestfálsko	první zákon o organizaci a podpoře dalšího vzdělávání v zemi Severní Porýní-Vestfálsko ⁶⁰ (2000)	zákon o uvolnění zaměstnanců za účelem profesního a politického dalšího vzdělávání ⁶¹	<ul style="list-style-type: none"> zákon o vysokých školách⁶² školský zákon⁶³ 	<ul style="list-style-type: none"> v zákoně o dalším vzdělávání 	<ul style="list-style-type: none"> v zemské ústavě v zákoně o dalším vzdělávání
Šlesvicko-Holštýnsko	zákon o dalším vzdělávání Šlesvicko-Holštýnsko ⁶⁴ (2012)	zákon o dalším vzdělávání Šlesvicko-Holštýnsko a vyhláška o uznávání akcí dalšího vzdělávání k uvolnění za účelem vzdělávání ⁶⁵	<ul style="list-style-type: none"> zákon o vysokých školách⁶⁶ vyhláška o uznávání vzdělávacích akcí v rámci zákona o volnu na vzdělávání⁶⁷ vyhláška o uznávání poskytovatelů a zařízení dalšího vzdělávání⁶⁸ 	<ul style="list-style-type: none"> v zákoně o dalším vzdělávání 	<ul style="list-style-type: none"> v zákoně o dalším vzdělávání

Zdroj: vlastní zpracování dle DIE, rok neuveden, nestránkováno a Hein a Grubann, 2010

⁵⁵ Gesetz zur Förderung der Erwachsenenbildung im Lande Sachsen-Anhalt

⁵⁹ Verordnung zur Durchführung des Bildungsfreistellungsgesetzes

⁶⁰ Erstes Gesetz zur Ordnung und Förderung der Weiterbildung im Lande Nordrhein-Westfalen

⁶¹ Gesetz zur Freistellung von Arbeitnehmern zum Zwecke der beruflichen und politischen Weiterbildung

⁶² Hochschulgesetz Nordrhein-Westfalen

⁶³ Schulgesetz für das Land Nordrhein-Westfalen

⁶⁴ Weiterbildungsgesetz Schleswig-Holstein

⁶⁵ Landesverordnung über die Anerkennung von Weiterbildungsveranstaltungen für die Bildungsfreistellung

⁶⁶ Gesetz über die Hochschulen und das Universitätsklinikum Schleswig-Holstein

⁶⁷ Landesverordnung über die Anerkennung von Weiterbildungsveranstaltungen für die Bildungsfreistellung

⁶⁸ Landesverordnung über die Anerkennung von Trägern und Einrichtungen der Weiterbildung

Příloha B:

Tabulka 2: Přehled finanční podpory dalšího vzdělávání ze strany státu v ČR a SRN podle zacílení podpory

oblasti dalšího vzdělávání podporované státem		dostupná finanční podpora ze strany státu (včetně systémových nástrojů podpory) ⁶⁹	
		ČR	SRN
doplnění si potřebné, státem uznávané profesní kvalifikace	prostřednictvím dalšího vzdělávání	<ul style="list-style-type: none"> rekvalifikace klientů ÚP* 	<p>podpora na základě sociálního zákoníku III:</p> <ul style="list-style-type: none"> poukaz na vzdělávání prémie za další vzdělávání <i>Startér budoucnosti</i> <p>podpora na základě zákona o podpoře odborného dalšího rozvoje:</p> <ul style="list-style-type: none"> příspěvek na opatření a další příspěvky (např. na obživu) státem dotovaná půjčka od <i>Úvěrového ústavu pro obnovu</i>
	prostřednictvím uznání neformálně a informálně nabytých kompetencí	<ul style="list-style-type: none"> profesní zkoušky v rámci NSK (mohou navazovat na přípravný/rekvalifikační kurz nebo být absolvovány samostatně)⁷⁰ 	<ul style="list-style-type: none"> stipendium na další vzdělávání šeky (bonusy) na vzdělávání* ** projekt <i>ValiKom</i> (bezplatné potvrzení profesní kompetence na základě zkoušky)
podpora profesně orientované dalšího vzdělávání pro osoby s nízkým příjmem		<ul style="list-style-type: none"> (není) 	<ul style="list-style-type: none"> prémie na vzdělávání (spolufinancováno z ESF) šeky (bonusy) na vzdělávání* **
podpora individuálního profesního rozvoje		<ul style="list-style-type: none"> (není) 	<ul style="list-style-type: none"> podpora na základě zákona o podpoře odborného dalšího rozvoje (viz výše) stipendium na další vzdělávání prémie na vzdělávání * šeky (bonusy) na vzdělávání* ** nepřímá podpora zaměstnanců prostřednictvím poskytnutí volna na vzdělávání**

⁶⁹ Do tabulky nejsou promítnuta daňová zvýhodnění, ze kterých mohou profitovat jak instituce (jejich vzdělávací programy jsou dostupnější), tak účastníci nebo zaměstnavatelé, kteří program hradí (zaplatí nižší cenu a zároveň si při dodržení zákonných podmínek mohou zanechat tyto výdaje do daňového přiznání).

⁷⁰ Náklady na profesní zkoušky v rámci NSK si zájemce hradí sám, pokud se zkoušky neúčastní v rámci rekvalifikace hrazené ÚP. Na základě *zákona o daních z příjmů* si ale v tomto případě může výdaje za zkoušku odečíst z daňového základu (viz 6.2.4.2).

oblasti dalšího vzdělávání podporované státem		dostupná finanční podpora ze strany státu (včetně systémových nástrojů podpory) ⁶⁹	
		ČR	SRN
profesně orientované další vzdělávání v organizacích	další vzdělávání nezbytné k udržení zaměstnanosti	<ul style="list-style-type: none"> rekvalifikace zaměstnanců podporované ÚP (možnost spolufinancování z ESF) 	<ul style="list-style-type: none"> podpora vzdělávání zaměstnanců prostřednictvím poukazu na vzdělávání
	odborné vzdělávání pro rozvoj zaměstnanců a organizací	<ul style="list-style-type: none"> podpora z EU – primárně projekty v rámci národních operačních programů (POVEZ II v rámci OPZ a dále např. podpora v rámci OP PIK) 	<ul style="list-style-type: none"> podpora z EU – především z ESF v rámci dílčích spolkových operačních programů a zemských operačních programů nepřímá podpora zaměstnanců prostřednictvím poskytnutí volna na vzdělávání**
podpora neprofesně orientovaného dalšího vzdělávání	<p>SRN: všeobecné další vzdělávání (včetně kulturního), vědecké další vzdělávání⁷¹</p> <p>ČR: zájmové vzdělávání dospělých</p>	<ul style="list-style-type: none"> rozpočty územní samosprávy na kulturně edukační aktivity příspěvky <i>Ministerstva kultury</i> kulturním institucím podpora z EU např. v rámci projektů zaměřených na kulturu 	<ul style="list-style-type: none"> podpora na základě zemských zákonů o dalším vzdělávání (tzv. základní zajištění dalšího vzdělávání) podpora z ESF (zemské operační programy) nepřímá podpora zaměstnanců prostřednictvím poskytnutí volna na vzdělávání**
	<p>SRN: politické další vzdělávání</p> <p>ČR: občanské vzdělávání dospělých</p>	<ul style="list-style-type: none"> podpora z EU v rámci operačních programů (plánovaná podpora v rámci OP Jan Amos Komenský) 	<ul style="list-style-type: none"> <i>směrnice o uznávání a podpoře aktivit politického vzdělávání</i> dotace státu jednotlivým aktérům politického dalšího vzdělávání (např. nadacím) zemské centrály pro politické vzdělávání nepřímá podpora zaměstnanců prostřednictvím poskytnutí volna na vzdělávání**

Legenda k tabulce 11

* spolufinancováno z ESF

** zemský nástroj finanční podpory – nefunguje ve všech spolkových zemích a podmínky jeho poskytování se v jednotlivých spolkových zemích liší

Zdroj: vlastní zpracování

⁷¹ Vědecké další vzdělávání se může překrývat s profesním dalším vzděláváním i s všeobecným dalším vzděláváním (viz 3.3.4.2).